

BARCELONA HOSPITALÀRIA

LA CIUTAT I ELS SEUS HOSPITALS,
SEGLES XIV-XVIII

“Barcelona hospitalària” és un projecte d’estudi de llarga durada, des de l’època medieval fins a l’actualitat, sobre la història hospitalària i assistencial de la ciutat de Barcelona. En aquesta ocasió presentem la primera jornada de treball, que abraça els períodes medieval i modern. Es tracta d’un projecte que considera la institució pública d’assistència a l’espai urbà com una peça clau en la reproducció de les idees de comunitat i ciutat. Així, a més de plantejar-se anar més enllà de les cotilles temporals, pretén abordar la seva comprensió des de diferents vessants i àmbits d’estudi, com ara el regiment de la cosa pública, l’ètica o l’espiritualitat, la medicina, l’assistència no mèdica, la fiscalitat, els col·lectius atesos, les malalties o el patrimoni. En efecte, atesa la recerca feta els darrers anys sobre les institucions assistencials, el projecte es proposa revisar, debatre i formular noves propostes per contribuir al coneixement sobre la història hospitalària barcelonina. Especialistes de diferents àmbits acadèmics i diverses perspectives d’anàlisi presentaran les seves recerques amb la voluntat d’intercanviar informacions sobre el paper de l’hospital a la ciutat, incidint en les seves interaccions i relacions i, de la mateixa manera, aprofundint en com s’ha fet front a les malalties i com s’ha proporcionat assistència a la població barcelonina des de l’època medieval fins a l’actualitat. Aquesta recerca històrica ens permetrà continuar el projecte en forma d’un llibre i una exposició, que aportaran a la ciutadania noves claus per entendre on som i quina ciutat volem.

Coordinació científica

Alfons Zarzoso, Museu d’Història de la Medicina de Catalunya, i Josep Barceló, Universitat Rovira i Virgili

MUHBA PLAÇA DEL REI

Sala de Martí l’Humà

Entrada gratuïta

Tot i que es tracta d’una activitat gratuïta, es recomana la reserva a través del web.

Informació

informaciomuhba@bcn.cat

T. 93 256 21 22

(de dilluns a divendres feiners, de 10 a 14 i de 16 a 19 h)

barcelona.cat/museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcncultura

BARCELONA HOSPITALÀRIA

LA CIUTAT
I ELS SEUS
HOSPITALS,
SEGLES XIV-XVIII

17-18.01.2019

MUHBA PLAÇA DEL REI

Portada: Hospital de la Santa Creu. Llibre de Taula, 1674. Font: Arxiu Històric de l’Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

DL B 28511-2018

Ajuntament de
Barcelona

MUHBA
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

DIJOUS 17 DE GENER

9.00 h

Benvinguda i inauguració

9.15 h
SESSIÓ I

**ENTRE EL CEL I LA TERRA:
EL CONTEXT DE L'ASSISTÈNCIA
HOSPITÀLARIA A L'ANTIC
RÈGIM**

9.30 h

**Els hospitals i la cosa pública
durant la baixa edat mitjana**

Antoni Conejo, UB

10.00 h

**Assistència hospitalària,
caritat i pobresa. Una ètica
de la responsabilitat
col·lectiva en l'Antic Règim**

Jon Arrizabalaga, Institució
Milà i Fontanals - CSIC

10.30 h

**Alimentació i salut a la baixa
edat mitjana, segons els
"règims de sanitat"**

Antoni Riera Melis, catedràtic
emèrit de l'UB i membre de
l'Institut d'Estudis Catalans

11.00 h

Pausa

11.30 h

**Les eines escrites de
l'assistència sanitària a la
Barcelona de finals de l'edat
mitjana**

Lluís Cifuentes, UB

12.00 h

**Advocacions religioses
i cura espiritual dels malalts**

Francesca Español, UB

12.30 h

Debat general

13.30 h

Pausa per dinar

14.45 h

SESSIÓ II

**PRÀCTICA I ENSENYAMENT
DE LA MEDICINA**

15.00 h

**La medicalització dels
hospitals barcelonins
baixmedievals**

Carles Vela, UdG, i Carmel
Ferragud, UV

15.30 h

**La medicalització de
l'Hospital de la Santa Creu
de Barcelona, segles XVII i XVIII**

Teresa Hugué, investigadora
independent

16.00 h

**Ensenyament i formació
en anatomia als espais
hospitalaris de la Barcelona
moderna**

Àlvar Martínez-Vidal, UV,
i José Pardo-Tomás, Institució
Milà i Fontanals - CSIC

16.30 h

**L'Hospital de la Santa Creu
com a espai d'aprenentatge
mèdic entre el Reial Col·legi
de Cirurgia i la Facultat de
Medicina de la Universitat de
Barcelona**

Alfons Zarzoso, Museu
d'Història de la Medicina de
Catalunya, i Begonya Torres,
UB

17.00 h

Debat general

17.30 h

Pausa

DIVENDRES 18 DE GENER

18.00 h

SESSIÓ III

**APROVISIONAR L'HOSPITAL
I OCUPAR-SE DELS MALALTS**

18.15 h

**La infermeria durant l'edat
mitjana**

Roser Tey, investigadora

18.45 h

**El personal hospitalari no
mèdic de l'Hospital de
Barcelona**

Salvatore Marino, UB, i Maria
Soler, UB

19.15 h

Debat general

9.15 h

SESSIÓ IV

**ADMINISTRACIÓ
I GESTIÓ HOSPITÀLARIA**

9.30 h

**"Estatuir, de nou orde e ley
en lo dit hospital". Una re-
lectura del *Llibre d'ordina-
cions* de l'Hospital de la
Santa Creu**

Jaume Marcè, UB

10.00 h

**Ciutat i Església, col·labora-
ció i enfrontament: l'admi-
nistració de l'Hospital de la
Santa Creu de Barcelona al
segle XV**

Pol Bridgewater Mate,
UB - Institut de Recerca en
Cultures Medievals

10.30 h

**El finançament de l'Hospital
de la Santa Creu al segle XV**

Laura Miquel, Institució Milà
i Fontanals - CSIC, i Jaume
Marcè, UB

11.00 h

Debat general

11.30 h

Pausa

11.50 h

SESSIÓ V

**ASSISTÈNCIA
HOSPITÀLARIA
A DIVERSOS COL·LECTIUS**

12.00 h

**Dones marginades, infants
abandonats i hospitals
barcelonins, segle XV**

Teresa Vinyoles, historiadora,
Ximena Illanes Zubieta,
Pontificia Universidad Católica
de Chile, i Salvatore Marino, UB

12.30 h

**Dones pobres de la
Barcelona del set-cents:
vulnerabilitat, interdepen-
dència i "agentivitat"**

Montserrat Carbonell, UB

13.00 h

**L'acollida de persones
dements a l'Hospital de
la Santa Creu durant la
Catalunya moderna**

Josep M. Comelles, URV,
i Josep Barceló, URV

13.30 h

Debat general

14.00 h

Pausa per dinar

15.20 h

SESSIÓ VI

**LA GESTIÓ DE LA DESGRÀ-
CIA: MALALTIES I GUERRES**

15.30 h

**L'Hospital de Sant Llàtzer
i el tractament de la lepra
a la Barcelona medieval**

Clara Jáuregui, UB, i Núria
Montes, UAB

16.00 h

**La pesta a Barcelona:
assistència hospitalària en
època moderna**

José Luis Betrán, UAB

16.30 h

**L'Hospital de la Santa Creu
de Barcelona i les guerres
en època moderna**

Adrià Cases, historiador

17.00 h

Debat general

17.30 h

Pausa

17.50 h

SESSIÓ VII

**PATRIMONI HOSPITALARI
I MEMÒRIA DE LA CIUTAT**

18.00 h

**Representacions del poder
en l'art i l'arquitectura
hospitalària barcelonina**

Antoni Conejo, UB

18.30 h

**Les fonts arxivístiques
hospitalàries i assistencials
a la Biblioteca de Catalunya**

Reis Fontanals, historiadora
i arxivera

19.00 h

**Fonts arxivístiques de
l'Hospital de la Santa Creu
i Sant Pau**

Miquel Terreu i Pilar
Salmerón, arxiviers

19.30 h

Debat general

20.00 h

Cloenda